

KAZALIŠTE U VIROVITICI MALI DIV

UZ ŠEZDESETU OBLJETNICU DJELOVANJA KAZALIŠTA U VIROVITICI

PREMIJERE

PORTRETI

FESTIVALI

RAZGOVOR I

POVODOM

OBLJETNICE

AKTUALNOSTI

MOX

HISTORIJE

MEDIA

TEORIJA

NOVI RAZVOJI

NOVE TRAGIKE

DRAMA

Po čemu je kazalište u Virovitici posebno?

Ukotvljeno u provinciji bez imalo provincijalizma u sebi, ovo kazalište već godinama plijeni pažnju ne samo redovite kazališne publike nego i kritičara i teatrologa koji mu se vraćaju, posjećuju ga, promoviraju, vode po festivalima i pokazuju kao raritet.

U čemu je njegova raritetnost? U tome što ima redovitu publiku? U tome što odolijeva iskušenju učmalosti, stereotipnosti i nekreativnosti?

Iz godine u godinu predstave ovoga kazališta i njegovi glumci (neki i bez klasične profesionalne naobrazbe, ali nimalo neprofesionalni) postojano konkuriraju svim profesionalnim kazalištima i programima u Hrvatskoj. Obilaze različite kazališne sredine, gostuju na različitim pozornicama, predstavljaju se na festivalima i osvajaju nagrade.

Istodobno ispunjavajući zadaće i programe dječjega kazališta, kabaretske scene i klasičnog teatra, kreatori ovoga kazališta – dakle njegovi glumci, ravnatelj i redatelji – oblikuju kazališnu publiku svoga grada i regije. Tijekom šest desetljeća neprekinutog profesionalnog rada predstavili su preko četiri stotine premijera i odigrali oko 7500 predstava. Danas u jednoj sezini odigraju i do šest premijera te oko dvije stotine predstava u matičnom kazalištu i na različitim gostovanjima. Trenutačni ansambl ovoga kazališta čine dvanaest glumaca i jedan

redatelj. Nerijetko u susret ovome kazalištu odlaze mladi, tek svršeni glumci i redatelji pronalazeći u njemu i prostor za vlastiti izraz, vlastitu izgradnju, istraživanje koje nije i nužno alternativno, za susret s publikom koja prepoznaje iskrenost, a ne laska. Sve su češće i nagrade na brojnim festivalima kako za predstave u cjelini tako i za pojedinačna ostvarenja. Posljednjih petnaestak godina osobito je upravo na razini profesionalizma ovoga kazališta. Sve ono što ga je činilo perifernim i provincijskim nestaje. Ono je nadraslo okvire sredine u kojoj temeljno postoji, a ipak nije napustilo tu sredinu niti je ta sredina napustila njega. Pod ravnateljskim vodstvom Mirana Hajoša ovo kazalište dobiva sve kazališni prostor rada, sve uljuđeniji prostor prezentacije, sve sigurniji izvor nužnih prihoda. Ono živi sa sredinom u kojoj postoji i za sredinu u kojoj pronalazi najvjerniju publiku. Umjesto vapaja da je siromaštvo preveliko, ovo kazalište ispunjava duhovni i kreativni prostor, na zanimanje uzvraća kvalitetom, a na dar novim darivanjem. I premda ni u Virovitici ne cvjetaju ruže privredi ni gradskoj upravi, sredstva za sve postojanije funkcioniranje ovoga kazališta ipak se osiguravaju iz godine u godinu, a glumci su ipak sve manje majstori za sve, a sve više majstori glume. Tako danas kazalište ipak ima i svoj valjan kombi za prijevoz glumaca na gostovanja, ima i svoje tehničko osoblje za postavljanje scene i izradu kostima, ima administraciju, propagandu...

I. Bakmez, *JAHAČI APOKALIPSE*, redatelj M.Sršen, 1982.

J. Bethengourt, *DAN KADA JE KIDNAPIRAN PAPA*, redatelj D.Puhovski, 1979.

I dok kazališta koja su profesionalni status imala 1945. godine, isto kao i ovo virovitičko, dakle Požega, Vinkovci, Zadar, Pula, Karlovac, Šibenik i druga, tek pokušavaju obnoviti svoju scenu, stvoriti ansambl, publiku, program..., kazalište u Virovitici obilježava šezdeset godina neprekinutog rada. Zasluga je to generacija kazališnih promotora, kreatora, zaljubljenika, Virovitičana koji su ga ne samo održali na životu u svim burnim i za kazalište i kulturu možda nepopularnim vremenima nego su ga uspjeli osnažiti, podići i izdići čak i iznad mnogih profesionalnih kazališnih kuća koje sve te godine žive na državnim dotacijama.

Kada je sve počelo?

Davno, početkom 19. stoljeća, pod pokroviteljstvom grofa Schamburg-Lippea, u Viroviticu dolaze putujuće grupe i diletantske družine koje izvode predstave na njemačkom jeziku. Nesumnjivo je da su upravo ove izvedbe izravan poticaj za stvaranje prve virovitičke predstave održane 3. veljače 1900. godine u gostionici "Gr-

čić", a uz koncert Tamburaškog orkestra "Sloga". Bila je to jednočinka *Sluge muzikanti*. Jednočinke, šaljive igre i glazbene komedije u kojima sudjeluju građani otada se kontinuirano izvode u Virovitici. Uglavnom su te izvedbe vezane uz koncerte HPD Rodoljub i Sloga. Programi se održavaju u gostionicama i svratištima "Grčić", "Kreutz", "Čaleta", "K Lippeovoj ruži" i to sve do 1909. godine. Gostuju i druge diletantske družine pa se može reći da Virovitica tih godina živi intenzivan kazališni život. Naravno, radi se uglavnom o skečevima *Izliječena*, *Miš*, *Bračna ponuda*, čiji su autori povijesti dramaturgije ostali nepoznati, ali i komadima poput vesele igre u četiri slike *Varalica* S. Širole, *Soba broj 13* A. Širole ili *Tko je sluga* Simeonovića i Strozija pa čak i Moliérove vesela igra *Liječnik proti volji* ili igrokaz s pjevanjem u dva čina *Nasamareni mladoženja* Ivana Dobravca-Plevnika i Devideova lakrdija *Lažni barun*.

Petnaestak godina, točnije između 1909. i 1924., kazališni život u Virovitici iz nekog razloga zamire. Povijest nije zabilježila izvedbe novih komada, a onda, 1924. godine, uz koncert Tamburaškog orkestra "Mladost", Vi-

A. P. Čehov, 13 PROZORA, redatelj D. Mađarić 1995.

D. Mihanović, BIJELO, redatelj D. Ferencina 2001.

rovitičani izvode lakrdiju *Živ ili mrtav* i šalu *Svi kleče*. U *Mladosti* su odlučili osnovati *sekciju gospode i gospođica za podučavanje za izvođenje diletantskih predstava*.

Prve cjelovečernje predstave zabilježene su 1928. godine i to u sklopu djelatnosti Hrvatskog sokola. Bile su to *Hasanaginica* Milana Ogrizovića i *Španjolska muha* Georgesa Feydeaua.

Upravo *Hasanaginica*, koja je igrana ne samo u Virovitici nego i na gostovanjima od Bjelovara do Našica, pa čak i u Zagrebu, otvara kazališnu scenu u kasnijem smislu te riječi. Naime, jedan od glumaca u ovoj predstavi bio je i Dragutin Vrbenski (1908. – 1992.) koji već 1930. godine režira predstavu *Dobri vojak Švejk* u kojoj glumi i glavnu ulogu. On je bio i osnivač i vođa kazališne grupe pri diletantskom odjelu Hrvatske čitaonice koja tijekom nekoliko godina izvodi niz jednočinki i cjelovečernih predstava koje su zapravo nedvojbeno otvorile put kazališnog amaterizma ovoga kraja i udarile čvrste temelje za kazališni život koji se više neće gasiti. Ova je kazališna grupa izvodila *Omera* i *Merimu*, *Tri seoska Sveca*, *Dun-da Maroja*, *Posljednje dane Vatroslava Lisinskog...*

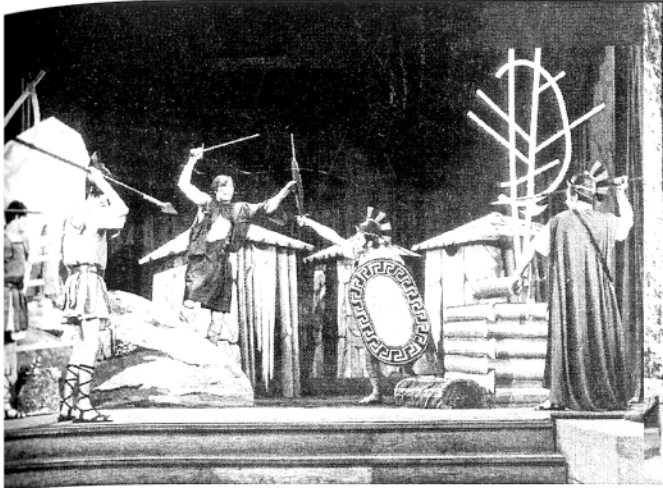
Tijekom Drugoga svjetskog rata kazališna je družina bila dio virovitičke brigade. Ista grupa od 1945. godine djeluje pod imenom Kazališna grupa NOF Virovitica pod vodstvom Aleksandra Bjelousova i uz suradnju profesora Martina Balića. Članovi ansambla su Stjepan Reder, Adela Horvat, Đurđica Šuprna, Dragutin Vrbenski, Tomislav Terzić, Draga Pukmajer, Ivan Šuprna, Branko Rapo, Slavica Andrašević-Vučak i Vladimir Grgić. U sezoni 1946./47. odigrali su čak devet premijera. Upravo te 1946. godine grupa dobiva naziv Kazališna družina Do-

ma kulture, s intendantom Vladom Antošem i od tada počinju stalna gostovanja sve do današnjih dana. Najza-paženije predstave te sezone su *Ujak Vanja* A. P. Čehova i *Matija Gubec* Milana Begovića.

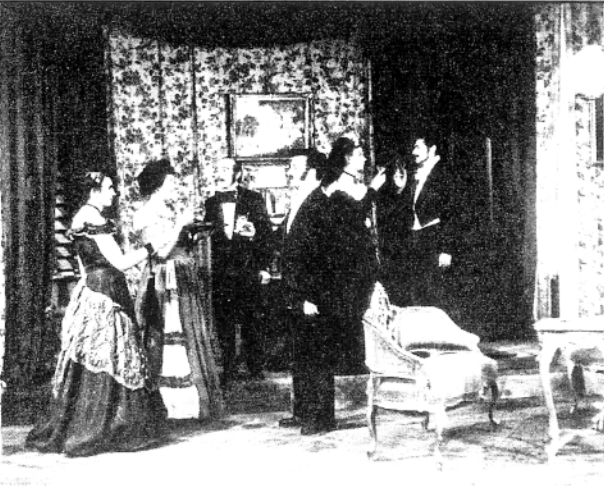
Već 1948. družina dobiva novo ime – Gradsko kazalište Virovitica, potom i stalnu dotaciju od ondašnjih 120 000 dinara, a dvije glumice – Đurđica Šuprna i Adela Horvat – stalne su zaposlene toga kazališta. Iz godine u godinu povećava se broj zaposlenih, a kada 1. siječnja 1951. direktorom kazališta postaje glumac Stjepan Reder, proširuje se i jača ansambl, uspostavljaju se veze s drugim kazalištima i kazališnim djelatnicima, s ansamblom rade poznati redatelji i na ovu scenu počinju postavljati predstave koje se istodobno igraju i u profesionalnim kazalištima diljem zemlje.

Godine 1954. u Viroviticu dolazi i redatelj Đuro Puhovski koji tijekom dvadeset pet godina na virovitičkoj sceni postavlja 35 dramskih djela, a kao suradnike angažira poznate osobe iz kazališnog života poput Aleksandra Augustinčića, Ive Hergešića, Drage Ivaniševića, Vjekoslava Rabadana, Pere Budaka i drugih. Upravo je Puhovski na scenu virovitičkoga kazališta prvi postavio Hamleta, a u naslovnoj ulozi pojavljuje se Stjepan Reder.

Tijekom godina nižu se uspjesi, dolaze redatelji i suradnici iz raznih profesionalnih kazališta, a ansambl gostuje na mnogim profesionalnim pozornicama, ali i u malim seoskim sredinama koje prvi susret s kazalištem imaju upravo putem virovitičkoga ansambla. Prvih godina na gostovanja se putovalo traktorima, zaprežnim kolima, biciklima, a sredinom šezdesetih dobivaju na poklon prvi polovni autobus, i to iz Titova brodogradilišta

D. Sušić, *ILIRI*, redatelj L. Štandeker, 1973.

A. Dumas, *DAMA S KAMELIJAMA*, redatelj Đ. Puhovski

u Kraljevici. "Na krovu kulise, pozadi rekviziti, a na sje-dištima glumci", pisale su tadašnje novine. "Za taj au-tobus kažu da je vozio svuda samo ne po vodi i da je 'patio' na velike gradove – u njima bi se obično pokva-rio i to u najvažnijem trenutku. Kao, na primjer, na če-škoj granici ili u Tihanyu, u Mađarskoj, gdje su im doma-ćini na kraju morali pomoći i gurnuti autobus kako bi krenuli."

Prvi nov autobus dobili su 1975. godine, a služio ih je pune 24 godine.

"Kazalište na kotačima", kako mnogi nazivaju virovi-tičko kazalište, tijekom desetljeća doista prerasta okvi-re grada, a 1980. dobiva i službeni naziv Regionalno kazalište.

"Te godine, u subotu, 24. siječnja, tadašnje Samo-upravne interesne zajednice kulture iz Đurđevca, Ko-privnice, Križevaca, Daruvara, Grubišnog Polja, Pakra-ca, Čazme, Garešnice i Virovitice potpisale su Samou-pravni sporazum o transformaciji Gradskog u Regional-no kazalište. U cijelosti Sporazum nije prihvatila jedino općina Bjelovar, a spremnost da ga potpiše iskazala je i jedna općina izvan ove Zajednice – Novska. Sporazum je bio potpisan na pet godina, a, između ostaloga, pred-vidao je i da se pojedine premijere organiziraju izvan Vi-rovitice. Prva takva premijera organizirana je već u svib-nju 1981. godine u Koprivnici. Igrao se *Vučjak* Mirosla-va Krleže, u režiji Vida Fijana. Bila je to u povijesti Ka-zališta Virovitica jedina premijera odigrana izvan doma-će pozornice."

Od 1990. do 1992. godine kazalište nosi naziv Na-rodno kazalište u Virovitici, a potom dobiva sadašnji na-

ziv Kazalište Virovitica. Današnje kazalište financira se s 51% iz gradskog, a 49% iz proračuna Virovitičko-po-dravske županije.

Tijekom godina u kazalištu se izmjenjuju redatelji: Vid Fijan, Lojze Štandeker, Borislav Mrkšić, Richard Si-monelli, Petar Šarčević, Kalman Mesarić, Hinko Toma-šić, Radovan Wolf, Matko Sršen, Damir Munitić, Snježa-na Banović, Ozren Prohić, Robert Raponja, Vedrana Vr-hovnik, Dražen Ferencina i drugi. Svatko od njih donosi nešto novo kazalištu i ansamblu, ali ono što nedvojbe-no ostaje konstantna ove kazališne kuće jesu njegovi glumci – izrasli iz virovitičke sredine, odgajani na virovi-tičkom kazalištu i predstavama pogledanim baš na viro-vitičkoj pozornici. I kada se u ansambl uključuju mladi glumci, tek svršeni akademci iz drugih sredina, jezgru ansambla ipak čine glumci koji su profesionalnost ste-kli radom na pozornici, a ne obrazovanjem.

Osamdesetih godina događa se prva veća smjena glumaca u ansamblu. Stari pomalo odlaze u mirovinu – Vladimir Grgić, Slavica Andrašević-Vučak, Đurđica i Ivan Šuprna, Tomislav Terzić, Zvonko Sklenar i Stjepan Re-der, koji je glumio i rukovodio kazalištem 30 godina. Na scenu dolaze novi glumci: Biserka Glad (poslije Vrbenski), Antun Vrbenski, Anica i Dragutin Vrbenski ml., Ivan Zidar, Nevenka Vampovac, Snježana Lančić, Srećko Be-rec i Mijo Pavelko. Nešto kasnije dolaze i Draško Zidar, Ivan Golub i Vlasta Golub, do najmlađega Gorana Ko-šija, koji kao srednjoškolac prvi put nastupa 1994.

Sve do 1991. godine u virovitičkim predstavama glu-mili su samo Virovitičani. "Prvi u plejadi gostiju koji je zaigrao u 'virovitičkoj predstavi' bio je Tomislav Lipljin iz

Varaždina. On je igrao u Hadžičevom *Fiškalu*. U istoj sezoni u *Đuki Begoviću* zaigrao je Boris Pavlenić, tada prvak zagrebačke 'Komedije'. Sljedeći 'glumac u gostima' bit će također iz 'Komedije': Vlado Kovačić 1995. godine u *Vjetru u granama Sassafrasa* u režiji Dore Ruždjak. U istoj sezoni u Shakespeareovom *Kako vam drago* u režiji Snježane Banović zaigrali su u Virovitici Ivana Bakarić iz Zagreba te Stojan Matavulj i Robert Plemić iz varaždinskog HNK. U sezoni 1999./2000. u virovitičkom kazalištu igrali su Stipan Đuričić i Rafael Arčon, glumci HNK iz Pečuha (u predstavi *Donadinija* i Jelačića-Bužimskog *Gogoljeva smrt/Donadinijeva smrt* u režiji Damira Madarića) i Zrinka Cvitešić u Goetheovom *Prafaustu*. U sljedećoj sezoni u Shakespeareovoj *Ukročenoj goropadnici* gostuju Matija Prskalo, Anita Matić i Adam Končić; zatim 2002. godine u *Čarobnoj kokošici* Tatjane Šuput Samanta Miličić, Dora Lipovčan u Brešanovoj *Predstavi Hamleta u selu Mrduša Donja* i u Shakespeareovoj *Oluji* Helena Minić. Helena Minić ponovno je igrala u sezoni 2003./04. u *Trgu ratnika* Nicka Wooda. Osim nje, u ovoj sezoni s glumcima Kazališta Virovitica igrale su i Jadranka Đokić (Lutz Hübner: *Gretica, str. 89.*) i Jelena Perčin (Gogoljeva *Ženidba*). Za uloge u predstavama Kazališta Virovitica ove su mlade glumice dobile i nagrade koje se na festivalima dodjeljuju mladim glumicama: Jadranka Đokić na Danima satire u Zagrebu, a Jelena Perčin na 7. festivalu pučkog teatra Omišalj – Čavle. Helena Minić nagrađena je za ulogu djevojčice Rive u *Trgu ratnika* na 7. susretu profesionalnih kazališta za djecu i mlade Hrvatskog centra ASSITEJ u Čakovcu. Helena Minić i Jelena Perčin 2004. godine potpisale su jednogodišnji ugovor s Kazalištem Virovitica i postale prve ne-Virovitičanke koje su postale članice virovitičkog kazališnog ansambla."

Što se uopće igra?

Kazalište Virovitica svoj godišnji program temelji na četiri osnovna pravila: igrati dobru dječju predstavu, svakako odigrati komediju, stvoriti kazališnu uspješnicu sezone i ponuditi jedan naslov iz domaće ili svjetske klasične dramske literature. Ovo kazalište vodi računa o svojoj publici. Vidi se to upravo iz pažljivo odabranoga repertoara koji iz godine u godinu odgaja novu publiku, veseli staru i odanu te neprestano iznenađuje hrabrošću i kreativnošću izabranih klasičnih naslova. Nije lako udovoljiti svim ovim zahtjevima, kao što nije lako ni stalno održavati kvalitetu predstavama. Premda kazalište

N. Wood, TRG RATNIKA, redatelj D. Ferenčina, 2004.

nije primarno dječje, ono je i član ASSITEJ-a, Međunarodne organizacije dječjih kazališta, a od 2001. Miran Hajoš, ravnatelj virovitičkog kazališta, predsjednik je hrvatskog ASSITEJ-a, što je samo jedan od dokaza uspješnosti njegova rada i rada virovitičkoga kazališta. Na programu su tako predstave *Vrijeme za bajku* J. Streda, G. Vitez *Plava boja snijega*, I. B. Mažuranić *Šuma Striborova*, Milne *Medo Winnie zvani Pooh*, Gavran *Zeko traži mamu* pa sve do *E moj dragi Pinokio* D. Ferenčine.

Tradicija igranja predstava za djecu u ovom kazalištu je duga. "Takozvano 'Pionirsko kazalište' u Virovitici je počelo s radom 1956. godine. Nastalo je tako što su se dotadašnje glumačke sekcije, uglavnom kazališta lutka, 1. i 2. osmogodišnje škole udružile i uz pomoć kazališnih profesionalaca pripremale predstave za djecu."

S publikom virovitičko kazalište nikada nije imalo problema. "Još iz partizanskog razdoblja zabilježeno je da je 'zahvalna publika u siromašnim i popaljenim selima u blizini neprijateljskih uporišta oduševljeno pozdravljala glumce-partizane koji su danju putovali naoružani puškama i šmajserima, a već navečer bi u nekoj većoj prostoriji seoske kuće, ili u dvorištu gdje je najčešće štagalj služio kao pozornica, izvodili predstavu'.

Sredinom pedesetih u lokalnom 'Virovitičkom listu' čitamo i kako se, zajedno s kazalištem, razvijala i mijenjala i publika: 'Dok su prije uglavnom težili za komedijama danas gotovo jednako primaju i dramske predstave. Osim toga ista ona publika koja je ranije bila bez jednog prosječnog kriterija, danas iznosi svoje primjedbe i kritičke osvrte, kako na pojedina tumačenja, tako i na samo djelo i uopće na repertoar kazališta.'

I. Brešan, *PREDSTAVA HAMLETA U SELU MRDUŠA DONJA*, redatelj D. Ferenčina, 2002.

G. Burke, *GAGARINOV PREČAC*, redatelj D. Mađarić, 2004.

Statistike kažu da svaki građanin Virovitice tijekom sezone barem jednom posjeti kazalište. Polovica predstava igra se u Virovitici, a polovica na gostovanjima. Prosječan virovitički osamnaestogodišnjak može tijekom odrastanja samo u Virovitici pogledati i do tridesetak naslova primjerenih njegovoj dobi. Sve je to doista vrijedno pažnje.

Kada pri tome priznamo da ovo kazalište sve češće dobiva i nagrade na festivalima na kojima konkuriraju nacionalne kuće i druga profesionalna kazališta, onda ga doista moramo ubrojiti u sam vrh našega kazališnog stvaralaštva. Mnoge današnje predstave rade se nekako na principima samodostatnosti. Događa se to podjednako i u dječjim kazalištima i u kazalištima za odrasle. Redatelji i autori takvih projekata nerijetko posve zanemaruju publiku i kao da ih nije briga hoće li njihova predstava zaživjeti nakon premijere i kritičarskoga ogleđa. S Viroviticom to nije slučaj. Najbolji je pokazatelj upravo posjećenost predstava u samome gradu. Tek potom dokazuju to i sve brojnije nagrade, a onda i pozivi na gostovanja ne samo u virovitičkoj regiji kojoj to kazalište stremi zbog blizine i pripadnosti.

Na repertoaru ove kuće nalaze se komedije Moliérea, Feydeaua, Ayckbourn, Čehova, Goldonija, Labichea, Kishona, Mrożeka, Nušića, ali i Držića, Brešana, Hadžića, Kušana, Grgića, Gavrana...

Podjednako tako pojavljuju se i djela poput Shakespeareovog *Hamleta*, Čehovljeva *Ujaka Vanje*, Gogoljeva *Ženidba*, Williamsova *Staklena menažerija*, Krležina *U agoniji*, Anouilhova *Antigona*...

Prema zapisima, manja kriza u kazalištu nastupila je

sredinom osamdesetih godina kada publika nakratko slabije dolazi u kazalište, ali nekoliko uspješnih predstava, poput premijere Hadžičeve *Revolucije u dvorcu* u režiji Ranke Mesarić ili *Trenk iliti divji baron iliti može li Hrvat Don Juanom biti* poznatog autorskog trojista Senker-Mujičić-Škrabe u režiji R. Simonellija ubrzo su vratili publiku kazalištu. Teška su vremena bila i ratnih devedesetih godina.

U sezoni 1992./93. igran je i prvi mjuzikl na ovoj pozornici. Bio je to *Duka Begović* Ivana Kozarca na glazbu mladoga autora Nenada Koržineka. Može se reći da je to prvi bečarski mjuzikl u nas, a pokazao je sve mogućnosti virovitičkog ansambla. Zanimljivo je da je za potrebe ove predstave nakon toliko godina uz jednu predstavu zasvirao tamburaški orkestar HPD Rodoljub (isti je ranih 1900-tih bio zaslužan i za prve jednočinke igrane po gostionicama i svratištima ovoga grada).

Dakako, zgrada kazališta također se iz godinu u godinu pomalo obnavlja i postaje sve više nalik pravoj kazališnoj zgradi. Za to kao i za cjelokupno odlično i sigurno financijsko poslovanje kazališta, za umjetničke vizije i dobar vanjski imidž kazališta pored samog ansambla svakako je najzaslužniji ravnatelj Miran Hajoš koji još od 1993., kada je preuzeo tu dužnost, doista u punom smislu riječi živi za ovo kazalište. Hajoš je njegov zaštitnik i promotor, a u šali bismo mogli reći i njegov zaštitni znak posljednjih dvanaest godina. Teško nam je zamisliti kako bi ovo kazalište moglo bez njega normalno postojati. Toga su svjesni u i izvan kazališta svi koji osobno poznaju Mirana Hajoša i oni koji poznaju samo rezultate njegova rada.

Nagrade

- Draško Zidar nominiran je za Nagradu hrvatskoga glumišta 1995. godine za uloge odigrane u Čehovljevim *Trinaest prozora* u režiji Damira Mađarića.
- Mijo Pavelko na Danima satire 1996. godine nagrađen je "Zlatnim smijehom" za uloge odigrane u Čehovljevim *Trinaest prozora* u režiji Damira Mađarića.
- Na Festivalu glumca 1999. godine Draško Zidar dobio je nagradu Grada Iloka za ulogu Gnjidice u predstavi *Antigona u New Yorku* Janusza Glowackog i režiji Dražena Ferencina.
- Predstava Michaela Endea *Ofelijino kazalište sjena* u režiji Ivce Šimića nominirana je za Nagradu hrvatskoga glumišta 2001. godine.
- Na 2. Festivalu pučkog teatra 2002. Predstava *Hamleta u selu Mrduša Donja* Ive Brešana proglašena je najboljom predstavom, a Mijo Pavelko i Draško Zidar podijelili su nagradu za najbolju mušku ulogu, dok je nagradu za režiju dobio redatelj predstave Dražen Ferencina.

PREMIJERE

PORTRETI

FESTIVALI

RAZGOVORI

POGOĐIM

OBLJETNICE

AKTUALNOSTI

MOJ

HISTORIJS

MEDIJ

TEORIJA

NOVO PISANJE

NOVE KNJIGE

DRAMA

- Draško Zidar dobio je i najveće glumačko priznanje – Nagradu hrvatskoga glumišta – za ulogu Lisca u predstavi za djecu *E, moj Pinokio*. Za ulogu Lisca Draško Zidar bio je nagrađen i na "Naj, naj, naj festivalu" u kazalištu Žar ptica u Zagrebu. Na istome festivalu za režiju ove predstave nagradu je dobio redatelj Dražen Ferencina.

Osobito je nagradama bila bogata prošla sezona:

- Na Danima satire u Zagrebu i na 7. Festivalu pučkog teatra Omišalj – Čavle, Dražen Ferencina nagrađen je za režiju Gogoljeve *Ženidbe*.
- Jelena Perčin je na 7. Festivalu pučkog teatra nagrađena kao najbolja mlada glumica za ulogu Agafije u *Žendibi*.
- Na Danima satire Jadranka Đokić nagrađena je nagradom "Sabrija Biser" za mlade glumice za ulogu Glumice u predstavi *Gretica str. 89*, koju je Kazalište Virovitica priredilo u suradnji s Istarskim narodnim kazalištem u Puli.
- Na 7. susretu profesionalnih kazališta za djecu i mlade Hrvatskog centra ASSITEJ, predstava za djecu *Trg ratnika* proglašena je najboljom predstavom u cjelini, a glumci Helena Minić i Goran Koši kao glumački par u toj predstavi dobili su nagradu za najbolje glumačko ostvarenje.

Nešto za kraj

Pokoji citat, pokoje sjećanje, pokoja priča iz života ljudi koji stvaraju i stvarali su ovo malo-veliko kazalište posljednjih šezdeset godina...

Virovitica je endem u hrvatskome glumištu. I neka se moji dragi virovitički kazališni prijatelji stoga ne uvrijeđe što sam ih u ovom svečanom trenutku njihove proslave nazvao diletantima. Za mene je to časno opredjeljenje, precizan izraz onoga što rade i kako rade, kako pronose svoje poimanje kazališta. Zahvaljujući svom položaju oni su uvijek bili negdje u kutu, nikome na putu, bez mnogo uvida u ono što se zbiva u glavnim kazališnim tokovima, razvijajući svoj specifični stil igre, osobeni repertoar, uporno i s mnogo osjećaja boreći se za svoju publiku, ne samo u gradu u kojem su ponikli nego i na širokom prostoru između Zagreba, Varaždina i Osijeka, koji pokrivaju mnogo bolje i revnosnije nego nacionalna kazališta upisana u uglove toga trokuta.

Dalibor Foretić

Priprema publike za kazališnu predstavu

Kako bi se predstave približile publici, pedesetih i šezdesetih godina, u lokalnom listu tiskane su najave u kojima je ispričan sadržaj djela koje se postavlja, njegov značaj, značaj autora, a katkada su te prikaze pisali sami redatelji, objašnjavajući i svoje redateljske zamisli. U najavi za predstavu Raspadanje hrvatskog književnika Slavka Mihalića, koju je režirao Đuro Puhovski, pronalazimo podatak da su uoči predstave organizirana i predavanja o autoru i dramu u Narodnom sveučilištu. Uoči te predstave odlučili su nešto promijeniti: predavanje se održalo u kazalištu, a umjesto da čitaju pojedine ulomke, glumci su ih "odglumili" kako to čine na probama. "Na taj način žele pokazati gledaocima i 'onu stranu rampe', koja je gledaocima skrivena i nepoznata."

Virovitički list, 1954.

Dragutin Vrbenski

Prema sjećanju koje je zapisao Stjepan Reder, na Festivalu na Hvaru 1963. godine, doživio je pljesak na otvorenoj sceni za malu ulogu slugu u Krčmarici Mirandolini Carla Goldonija. "Vrban prvi puta izlazi na veliku festivalsku scenu bez teksta i najednom se prolomi gromoglasni aplauz oko 700 ljudi. To je bio dokaz njegove

glumačke ličnosti koja je zračila scenom jer to je bio Hvar, a ne Virovitica gdje ga je publika poznavala”, piše Reder, karakterizirajući Dragutina Vrbenskog kao čovjeka koji je i u životu i na pozornici bio “nenametljiv”. Slično je na Festivalu na Hvaru doživio i igrajući ulogu grobara u Shakespeareovom Hamletu, za što je dobio i diplomu za “naročito uspjelu interpretaciju uloge”. Nezaboravan je bio i kao Bartol u Seviljskom brijaču, Pomet u Dundu Maroju, Maro u Dubrovačkim vragolijama... Igrao je i u TV serijama i filmovima a najzapaženija TV uloga bila je ona u Gruntovčanima.

U proteklih 30 godina rada nisam imala niti jedan dan bolovanja, što ne znači da nisam bila bolesna. Ali, nije bilo vremena za bolovanje, igrala sam, kao i mnogi moji kolege pod visokom temperaturom, nakon injekcije... Ja mislim da to znači voljeti svoj posao, mišljenja je Đurđica Šuprna.

Glumaca iz obitelji Vrbenski dovoljno za Hasanaginicu

Osamdesetih godina u kazalištu su se šalili kako bi se mogla postaviti predstava u kojoj bi glumili samo članovi ove obitelji, sa sinovima i kćerima, i da bi to, koliko ih je, mogla biti čak i Hasanaginica. Bilo bi ih dovoljno da im nitko ne bi trebao osim pomoćnog osoblja. Ta činjenica ne čudi ako se zna da je Dragutin Vrbenski imao sedmero djece. No, samo dva sina – Dragutin i Antun, krenuli su očevim stopama. U Kazalištu su upoznali i svoje životne družice – Anicu i Biserku. Dragutin i Anica u kazalištu su bili aktivni osamdesetih godina, dok su mu Antun i Biserka ostali vjerni do današnjih dana.

Visoko iznad amaterskih prosjeka

Oni su naime, prije svega glumci, a onda i sve ostalo – pa tako direktor postavlja kulise, mlada glumica prodaje ulaznice, jedan član ansambla vozi stari autobus, u kojem odlaze na česta gostovanja u sva mjesta udaljena šezdesetak i više kilometara, drugi je pak zadužen za tehničko vodstvo, a stari stolar – ujedno i glavni komičar – obavlja sve stolarske radove. Složna je to družba u kojoj svatko pored uloge na sceni zna svoje posao iza kulisa.

Dalibor Foretić, nakon premijere Vjetar u granama Sassafrasa, sezona 1966./67.

Za Ženidbu 200 metara tkanine

Nekada su, zbog nedostatka novca za kupnju materijala, Vlado i Olga Grgić prekrajali kazališne zavjese da bi napravili kostime ili dijelove scenografije. Danas, srećom, Kazalište Virovitica gledateljima može pružiti mnogo više. Za scenografiju Ženidbe u režiji Dražena Ferenčine nabavljeno je 200 metara tkanine za haljinu visine tri metra i promjera osam metara, koja je središte sceniskog prostora što ga je osmislila Nives Kosić.

Zbog štednje – probe bez reflektora

O tome kako, unatoč svoj potpori koju je Kazalište oduvijek dobivalo, neki ipak nisu bili svjesni uloge baš svih dijelova kazališne igre, u ovome slučaju svjetla, govori i priča iz 1982. godine kada su radnici u kulturi odlučili štedjeti struju tako da radno vrijeme prilagode dnevnoj svjetlosti: “Najveće uštede očekuju se u Regionalnom kazalištu, koje je do sada održavalo probe pod reflektorima. No, puno osvijetljenje koristit će se samo prilikom izvođenja predstava, dok će se prijepodneve probe održavati isključivo uz danju svijetlost, a poslijepodneve uz minimalno radno svijetlo”, zapisano je u Virovitičkom listu.

Celjski grofovi u kamionu

S putovanja je zabilježeno i najviše anegdota. Jednom su prilikom kamionom išli u Suhopolje, igrati Celjske grofove. Iz kamiona kojim su putovali, pola sata prije njihovog ukrcavanja, iskrcane su bile svinje. Pod kamiona samo je metlom malo oprašeno, ali je, srećom, bilo dosta ventilacije pa se “celjski grofovi” nisu ugušili od smrada!

No, još gore je bilo kada se 1953., također u Suhopolju, zapalio kamion u kome su bili i glumci i kulise. Svi su brzo poskakali i počeli spašavati kulise i opremu, samo se Dragutina Vrbenskog to, čini se, nije uopće ticalo. On je, priča se, skačući najprije bacio “pinklec” sa slanimom i lukom na zemlju, a kako se sve rasulo, nakon što je i sam skočio nije se pridružio “gasiteljima”, nego je krenuo “spašavati” luk i slaninu.